

REFERAT Klima- og Miljøudvalget 2022-2025 d. 26-04-2022

Mødedato Tirsdag d. 26. april 2022 kl. 08:30

Mødested Ejby Møllevej 22, 5000 Odense C

Indholdsfortegnelse

O-sag: Godkendelse af dagsorden.....	3
Frigivelse af midler til etablering af borgerklimaråd.....	4
B-sag: DK2020 - Mål og milepæle i Klimatilpasningsplan.....	7
C-sag: Indledende drøftelser af Bystrategi 2023.....	11
D-sag: Rundvisning på Ejby Mølle.....	13
D-sag: Aktuelle sager.....	14

Punkt 1: O-sag: Godkendelse af dagsorden

00.22.00-G00-1-22

Resume

Godkendelse af dagsorden til Klima- og Miljøudvalgsmødet den 26. april 2022.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget godkender dagsordenen.

Punkt 2: Frigivelse af midler til etablering af borgerklimaråd

01.30.00-P20-27-22

Resume

Denne sag handler om etablering af et borgerklimaråd i Odense. Igangsættelsen kræver frigivelse af midler fra den samlede bevilling til Klimahandleplan 2022.

I Klimahandleplan 2022 fremgår det, at Odense Kommune vil etablere et borgerklimaråd, så borgerne i højere grad inddrages i, hvordan klimaindsatsen tilrettelægges i Odense. Denne sag handler om, hvordan borgerne aktiveres og gøres til centrale spillere i udviklingen af klimaindsatsen igennem et borgerklimaråd.

Sagen er en opfølgning på drøftelsessagen i Klima- og Miljøudvalget den 5. april 2022.

Effekt

En klima- og miljøvenlig storby

Byrådets partier har med Klimaneutral 2030 og Klimahandleplan 2022 sat et ambitiøst mål om, at Odense skal være klimaneutral senest i 2030.

Hvis Odense skal nå ambitionerne i Klimahandleplanen, kræver det, at borgernes engagement bliver en central drivkraft, og at odenseanerne bliver aktive deltagere i udviklingen af klimaindsatsen i Odense. Med denne sag etablerer Odense Kommune et borgerklimaråd, som gennem borgerinddragelsen vil kvalificere og udvikle gode løsninger, der gør Odense klimaneutral senest i 2030.

INDSTILLING

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender oprettelsen af en anlægsbevilling "Borgerklimaråd" på 2,0 mio. kr. fordelt med 1,0 mio. kr. og 1,0 mio. kr. i hhv. 2022 og 2023, hvilke finansieres af anlægsbevillingen Klimahandleplan 2022. Bevillingen frigives og stilles til rådighed under Klima- og Miljøudvalget.

Beslutning

Udvalgsmedlem Rikke Beider fremsætter følgende ændringsforslag til forvaltningens indstilling:

Af dagsordenpunktet fremgår følgende passage "I Klimahandleplan 2022 er det beskrevet, at borgerklimarådet skal være bredt forankret og tilstræbe geografisk og demografisk repræsentativitet". Denne passage foreslås ændret til "I Klimahandleplan 2022 er det beskrevet, at borgerklimarådet skal være holdningsmæssigt bredt forankret og samtidig tilstræbe geografisk og demografisk repræsentativitet".

Udvalgsmedlem Rikke Beider stemmer for ændringsforslaget. De øvrige medlemmer af udvalget stemmer i mod ændringsforslaget, der dermed bortfalder.

Klima- og Miljøudvalget godkender herefter forvaltningens indstilling.

Udvalgsmedlem Rikke Beider stemmer i mod forvaltningens indstilling.

Sagsfremstilling

I efteråret 2021 indgik et bredt flertal af partierne i byrådet aftale om Klimahandleplan 2022, der sætter den strategiske retning for vejen mod klimaneutralitet i 2030.

Som en del af arbejdet med klimahandleplanen er det besluttet, at klimahandleplanen revideres årligt. Processen for udviklingen af klimahandleplanen blev beskrevet i Klimahandleplan 2022 gennem et konkret årshjul. Årshjulet indeholder elementerne; CO2-regnskab, demokratisk samtale, revidering af klimahandleplanen, budgetproces og implementering af tiltag.

Denne sag omhandler den demokratiske samtale med oprettelsen af et borgerklimaråd i Odense. Borgerklimarådet er et af initiativerne i Klimahandleplan 2022.

På Klima- og Miljøudvalgsmødet den 5. april 2022 drøftede udvalget forvaltningens forslag om etablering af et borgerklimaråd i 2022 og i 2023. På baggrund af drøftelsen anbefaler Klima- og Miljøforvaltningen, at der prioriteres midler til etablering af et borgerklimaråd i Odense.

Borgerklimaråd igangsættes i 2022

I Klimahandleplan 2022 er det beskrevet, at borgerklimarådet skal være bredt forankret og tilstræbe geografisk og demografisk repræsentativitet. Borgerklimarådet skal sikre tættere bånd mellem borgernes ønsker og de politiske prioriteringer.

Klima- og Miljøforvaltningen anbefaler, at der bliver etableret et borgerklimaråd i efteråret 2022 samt et nyt borgerklimaråd i 2023. Borgerklimarådene bliver tilrettelagt med fokus på temaer med særlig relevans for opgaver i klimahandleplanen samt den efterfølgende revidering af klimahandleplanen.

Borgerklimarådene tilrettelægges med 3-4 møder i hver runde. På borgerklimarådsmøderne vil borgerne blive klædt på med viden fra oplægsholdere inden for emnet og få en fælles opgave med at komme med anbefalinger til udvalgte udfordringer i forhold til Odense Kommunes vision om klimaneutralitet senest i 2030.

Klima- og Miljøforvaltningen anbefaler, at det første borgerklimaråd omhandler fremtidens mobilitet i Odense, hvor borgerklimarådet kommer med anbefalinger til politikerne forud for vedtagelsen af ny grøn mobilitetsplan.

For at etablere et borgerklimaråd i Odense er der behov for at investere 2,0 mio. kr. fra Klimahandleplan 2022 til ekstern hjælp til rekruttering af deltagere, ressourcer til facilitering af møderne, midler til ekspertoplæg, mødeforplejning samt en projektmedarbejder til at drive projektet i 2022 og 2023.

Økonomi

I forbindelse med Budget 2022 blev der afsat en samlet anlægsbevilling til Klimahandleplan 2022 på 50,0 mio. kr. Puljen er efterfølgende flyttet til Klima- og Miljøudvalget, og der er udmøntet 10,7 mio. kr. herfra. Hertil skal Byrådet den 27. april 2022 tage stilling til oprettelsen af yderligere 5 projekter under Klimahandleplanen, hvorfor der, hvis disse 5 projekter godkendes, vil være 29,5 mio. kr. tilbage. I denne sag udmøntes der yderligere 2,0 mio. kr. af anlægsbevillingen til arbejde med borgerklimaråd fordelt med 1.00.000 mio. kr. i 2022 og 1.00.000 mio. kr. i 2023.

Beskrivelse	Udvalg	Styringsområde	2022	2023	Ialt
Arbejde med borgerklimaråd	KMU	Anlæg	1.000.000	1.000.000	2.000.000
Finansieres af Klimahandleplan 2022	KMU	Anlæg	-2.000.000	0	-2.000.000
Kassepåvirkning			-1.000.000	1.000.000	0

Projektets karakter giver ikke anledning til, at der skal afsættes afledt drift.

Sagen har en midlertidig kassepåvirkning i 2022 og 2023, hvilke dog er i balance over perioden. Sagen har ikke i øvrigt økonomiske konsekvenser for Odense Kommunes økonomi.

Punkt 3: B-sag: DK2020 - Mål og milepæle i Klimatilpasningsplan

01.30.10-P15-2-22

Resume

Denne sag handler om at beslutte mål og milepæle i Odense Kommunes kommende Klimatilpasningsplan, som Odense Byråd har forpligtet sig til at udarbejde ved deltagelse i DK2020. Klimatilpasningsplanen udgør den ene halvdel af den kommende DK2020 Klimaplan, som forventes forelagt Odense Byråd efter sommerferien 2022. Klimahandleplan 2022 udgør den anden halvdel. DK 2020 planen skal være politisk godkendt senest den 15. oktober 2022.

Da ansvaret for Odense Kommunes kommende DK2020 klimaplan hører under Klima- og Miljøudvalget, men klimatilpasning under By- og Kulturudvalget, vil sagen blive forelagt til beslutning i begge udvalg.

Sagen beror på drøftelsessagen i henholdsvis Klima- og Miljøudvalget den 8. marts 2022 og By- og Kulturudvalget den 9. marts 2022.

INDSTILLING

Klima- og Miljøforvaltningen og By- og Kulturforvaltningen indstiller til respektive udvalg, at udvalget godkender:

1. Målet med klimatilpasningsplanen er klimatilpasning af Odense frem mod 2050.

2. Følgende milepæle opfyldes inden 2030:

- Odenseaneren er fortrolig med metoder til klimatilpasning på egen grund
- Odense Kommune har i samarbejde med VandCenter Syd udarbejdet vandoplandsplaner for håndteringen af overfladevand
- Odense Kommune i samarbejde med relevante parter, arbejder for at gennemføre de anlægsprojekter til klimatilpasning, som anbefales i klimatilpasningsplanen

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget godkender indstillingen med forbehold for, at By- og Kulturudvalget ligeledes godkender indstillingen.

Sagsfremstilling

Klimatilpasningsplanen har til formål at anskueliggøre, hvordan Odense klimatilpasses frem mod 2050. Det er en politisk afgørelse, hvilket ambitionsniveau klimatilpasningen skal have. I denne sag vil forvaltningen belyse, hvordan dette niveau kan anskues.

Ambitionsniveauet blev overordnet drøftet i henholdsvis Klima- og Miljøudvalget og By- og Kulturudvalget den 8. og 9. marts 2022, hvor der også var en fremlæggelse af behovet for klimatilpasning og af, hvad niveauet for klimatilpasning i Odense er i dag.

Forvaltningens vurdering

Det er forvaltningens vurdering, at der er mulighed for at skalere ambitionsniveauet i klimatilpasningsplanen indenfor de rammer, som DK2020 opstiller, jf. tidligere drøftelsessag.

Forvaltningen vurderer, at det mest hensigtsmæssige ambitionsniveau også skal være en klimatilpasning af relevante dele af den eksisterende by og ikke kun klimatilpasning af nybyggeri. Dette da overfladevand fra byudvikling og byomdannelse oftest skal passere den eksisterende by. Grundet den begrænsende plads i de ældre fælleskloakerede systemer, miljømæssige krav til vores vandløb mv., så medfører dette store arealmæssige krav til håndteringen af vand allerede i hverdagsituationen. Ved at klimatilpasse den eksisterende by beskytter vi dermed ikke kun den eksisterende by, men sikrer også mulighederne for den fortsatte udvikling af Odense.

Det er ikke økonomisk eller praktisk realistisk at klimatilpasse hele den eksisterende by frem mod 2050, så der vil være et behov for en prioritering af indsatsen. Forvaltningen foreslår, at der generelt set ikke sker større investeringer i klimatilpasning, end værditabet i projektets levetid. Det vil sige, at hvis en klimatilpasningsløsning forventes at kunne holde 30 år, så må den ikke koste mere, end hvad der forventes af skader i samme periode.

Hertil kommer en prioritering af hvilke projekter, der sikrer flest værdier i et samfundsmæssigt perspektiv.

Klimatilpasning til højvande vil være til en 250 cm højvandshændelse, medmindre konkrete vurderinger taler for en beredskabsmæssig løsning frem til en mere langsigtet ydre løsning (fx en sluse) mellem 2050 og 2100. Der laves analyser i forbindelse med klimatilpasningsplanens udarbejdelse, som giver et billede af, hvornår det vil give mening at prioritere andre løsningstyper afhængig af, i hvilket tempo klimaforandringerne sker.

Løsningerne til regn vil skulle implementeres i tæt samarbejde med VandCenter Syd og andre parter. Der tilstræbes et stort fokus på merværdi og tværfunktionalitet, det vil sige en dobbelt-programmering af løsningerne, hvor vi eksempelvis får rekreativ funktion og klimatilpasning i samme løsning. Dette vil give muligheder på sigt for at genanvende vand. Det tilstræbes også, at der laves såkaldt supplerende klimatilpasning. Det vil sige, at klimatilpasningsløsningerne bygger videre på VandCenter Syds tiltag til fremtidens hverdagsregn.

At klimatilpasse Odense frem mod 2050 vil kræve ressourcer til projektudvikling og implementering, som det også kendes fra Odense Kommunes øvrige handleplaner. Der er mulighed for at skrue op eller ned for den økonomiske forpligtelse gennem prioritering af midler til anlæg, i forbindelse med revision af klimatilpasningsplanen hvert 4. år eller ved en årlig prioritering. Dette vil som udgangspunkt foregå i budgetforhandlingerne. Forvaltningen anbefaler, at der afsættes et årligt beløb på minimum 5 mio. kr. Niveauet vil skulle afklares i en budgetlægningsproces.

Mål med Klimatilpasningsplan

Forvaltningen vurderer, at klimatilpasningsplanens mål er klimatilpasning af Odense frem mod 2050, jf. DK2020 ambitionerne.

I risikostyringsplan for Odense Fjord, der blev vedtaget i oktober 2021, blev niveauet for klimatilpasning til en højvandshændelse fastsat til 250 cm. Dette vil derfor være niveauet i klimatilpasningsplanen.

Klimatilpasning til regn vil baseres på prioritering af indsatser ifølge risikokortlægning. Her vurderes hver indsats i forhold til forventede skader i projektets levetid. Dermed analyseres løsningerne, så omkostningerne ved en løsning ikke overstiger forventede økonomiske tab. Der vil således ikke blive klimatilpasset til en given hændelse på fx 90 mm.

Klimatilpasning i forhold til andre klimaforandringer end regn og havvand, må nødvendigvis afvente en nærmere vurdering af konsekvenser og mulige indsatser. Dette vil være en del af revisionen af klimatilpasningsplanen.

Milepæle frem mod 2030

De foreslåede milepæle beror på input fra den politiske drøftelse den 8. og 9. marts 2022, skrivebordsstudie af andre kommuners milepæle samt input fra risikostyringsplanen og gældende lovgivning. Det er et krav i DK2020, at der opsættes milepæle.

Forvaltningen foreslår følgende milepæle frem mod 2030:

1. Odenseaneren er fortrolig med metoder til klimatilpasning på egen grund.
2. Odense Kommune har i samarbejde med VandCenter Syd udarbejdet vandoplandsplaner for håndteringen af overfladevand.
3. Odense Kommune i samarbejde med relevante parter arbejder for at gennemføre de anlægsprojekter til klimatilpasning, som anbefales i klimatilpasningsplanen. Prioriteringen af anlægsprojekter til gennemførelse, afhænger af hvor mange midler, der bevilliges i Budget 2023.

Odenseaneren er fortrolig med metoder til klimatilpasning på egen grund. Her arbejdes gennem information og dialog. Grundlaget herfor er allerede påbegyndt.

Odense Kommune har i samarbejde med VandCenter Syd udarbejdet vandoplandsplaner for håndteringen af overfladevand. Vandoplandsplanerne udarbejdes i tæt samarbejde mellem VandCenter Syd og Odense Kommune og i samspil med tillæg til kommuneplan og en revision af rammerne her. Disse planer vil se på tværs af de forskellige typer vand. Med udgangspunkt i økonomiske analyser planlægges der konkret for, hvordan både det eksisterende og det fremtidige Odense klimatilpasses i et samarbejde mellem grundejere, investorer, Odense Kommune og VandCenter Syd.

Odense Kommune i samarbejde med relevante parter arbejder for at gennemføre de anlægsprojekter til klimatilpasning, som anbefales i klimatilpasningsplanen, og som evt. budgetbeslutninger måtte give mulighed for at gennemføre.

Klimatilpasningsplanen vil indeholde såvel initiativer som forslag til konkrete projekter, der vurderes væsentlige at implementere på kort sigt på baggrund af risikokortlægningen og aktuel byomdannelse. Niveaue for disse anlægsprojekter kan skaleres.

En klimatilpasningsplan med handling

Odense Kommune laver en klimatilpasningsplan, som bekræfter forpligtelsen om at klimatilpasse Odense frem mod 2050. En afklaring af klimatilpasningsplanens finansiering vil skulle indgå i budgetforhandlingerne og kan skaleres. Der er dog ikke sanktionsmuligheder, hvis dette ikke kan efterleves eller opnås.

Odense Kommune er ikke alene om klimatilpasning af Odense. VandCenter Syd og berørte grundejere vil være vigtige parter i planlægning og implementering af løsningerne. Herunder også i forbindelse med finansiering.

VandCenter Syd har ansvaret for håndtering af regn op til serviceniveau. Den merværdi der tilføres projektet, det kunne fx være lege- eller motionsredskaber, bænke, træer mv., vil skulle finansieres af Odense Kommune eller 3. part. Dette kaldes 90/10-projekter, da op mod 90 % af udgifterne skal afholdes af VandCenter Syd.

Ansvaret for håndtering af vand over serviceniveau er hos grundejer. Konkrete eksempler viser, at udgiften til et projekt, der kan håndtere ekstremregn, kun stiger 15-25% i forhold til det samme projekt, der kun håndterer hverdagsregn.

Ved klimatilpasning til højvandshændelser ligger ansvaret fuldt ud ved grundejeren, der som udgangspunkt også skal afholde den fulde udgift. Her vurderes projektets levetid også, og der ses på mulighederne for senere udbygning.

Planlægning og udvikling af klimatilpasning – herunder vandoplandsplanerne – vil skulle laves i samarbejde mellem Odense Kommune og VandCenter Syd. Dette vil være en opgave, der ressourcemæssigt skal prioriteres. Et samarbejde med VandCenter Syd vil endvidere være påkrævet, hvilket der skal være grundlag for i enten Spildevandsplan 2022 eller Aftalegrundlaget med VandCenter Syd.

Videre proces

På udvalgmøderne den 31. maj 2022 og 1. juni 2022 vil henholdsvis Klima- og Miljøudvalget og By- og Kulturudvalget blive forelagt hovedretninger i klimatilpasningsplanen til drøftelse. I den forbindelse vil det også kunne drøftes, hvilke initiativer og hvilke klimatilpasningsprojekter, der bør være i den første klimatilpasningsplan til implementering fra 2023-2026.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

By- og Kulturforvaltningen har udarbejdet et forslag til et anlægsønske til budget 2023 indeholdende tiltag for 5 mio. kr. Dette forelægges By- og Kulturudvalget på mødet den 18. maj 2022 med endelige beslutning i juni i forbindelse med By- og Kulturudvalgets budgetbidrag for budget 2023. Afhængig af udfaldet af budgetforhandlingerne for budget 2023, vil forvaltningen følge op med de mulige handlinger, der derfra er til rådighed.

Punkt 4: C-sag: Indledende drøftelser af Bystrategi 2023

01.02.03-P15-1-22

Resume

Bystrategien er byrådets vision og overordnede strategi for Odenses udvikling på tværs af alle forvaltningsområder. Der skal udarbejdes en ny bystrategi med endelige vedtagelse i 2023. Økonomiudvalget er ansvarligt udvalg for udarbejdelsen, men på dette udvalgsmøde er der mulighed for, at Klima- og Miljøudvalget inden for eget fagområde kan drøfte, hvad der optager udvalget i relation til en ny bystrategi. Udvalgets drøftelser indgår i den videre proces for arbejdet.

INDSTILLING

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller i samarbejde med Borgmesterforvaltningen, at Klima- og Miljøudvalget inden for eget fagområde drøfter, hvad udvalget ønsker at videregive til arbejdet med Bystrategi 2023.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget drøftede sagen.

Sagsfremstilling

Ifølge planloven skal der udarbejdes en planstrategi i første halvdel af hver byrådsperiode. I Odense Kommune udgøres planstrategien af en bystrategi, der fungerer som byrådets vision og overordnede strategi for byens udvikling på tværs af alle forvaltningsområder.

Den gældende Bystrategi 2019 sætter således den overordnede ramme for Odensemål og øvrige politiske prioriteringer, som de kommer til udtryk i konkrete politikker, strategier og handleplaner i Odense Kommune. Den nuværende Bystrategi 2019 er vedlagt som bilag.

Økonomiudvalget har indstillingsret til byrådet for bystrategien, men på Byrådets introduktionsseminar den 10.-11. marts 2022 var der et ønske om, at alle udvalg kunne få mulighed for at have en tidlig drøftelse af Bystrategi 2023.

Drøftelserne indgår i det videre arbejde med bystrategien, som alle 7 forvaltninger er involveret i. Klima- og Miljøudvalget vil få mulighed for at aflevere input til den endelige bystrategi i 1. halvdel af 2023 i forbindelse med høring i fagudvalgene. Frem mod høringerne i fagudvalgene vil der løbende være politiske drøftelser i Økonomiudvalget og på byrådets kvartalsmøder.

Økonomi

Denne sag har ingen konsekvenser for kommunens kassebeholdning. Realiseringen af elementer af Bystrategi 2023 vil dog have afledte økonomiske konsekvenser og vil således kræve, at der efterfølgende afsættes midler til gennemførelsen af de prioriterede retninger, som strategien udpeger.

Bilag

Punkt 5: D-sag: Rundvisning på Ejby Mølle

00.22.00-G01-11-22

Resume

Denne sag handler om en rundvisning på rensningsanlægget Ejby Mølle.

Under rundvisningen får Klima- og Miljøudvalget en introduktion til energiproduktion på rensningsanlægget, og virksomheden Estech giver en introduktion til carbon capture-anlægget, som er installeret på rensningsanlægget.

Mads Leth, direktør for Vandcenter Syd, samt en repræsentant fra virksomheden Estech deltager under punktet.

Beslutning

Orientering givet.

Mads Leth, direktør for Vandcenter Syd, samt Søren G. Larsen, CEO i Estech deltog under punktet.

Punkt 6: D-sag: Aktuelle sager

00.22.00-G00-1-22

Resume

Orientering om aktuelle sager.

- Etablering af ny udvalgsstruktur - status på processen
- Opfølgning på spørgsmål i forbindelse med oplæg om ladestandere

Beslutning

Orientering givet.